

Terezo

Uljanovsk, Rusko

pondělí, 2. září 1918

Drahá Terezo,

celá ta čtyři krutá léta, kdy chtěl jsem Ti psát, mně myšlenky na tvou krásu a skromnost pomáhaly žít a bojovat. Až nyní jsme zřídili legionářský poštovní vůz. Až nyní Ti můžu napsat, jak moc se mi stýská, jak moc mi chybí tvá vůně a jak moc Tě stále miluju. Jsem hrdý na to, že za vlast, za svobodu a za tebe každý den riskuju svůj život.

Bojím se však, že tvá láska už vyprchala, že už nevzpomínáš a neteskníš. Čtyři roky jsou dlouhá doba. Já nejprve počítal dny ve válce, ale potom se děly takové hrůzy, že jsem s tím přestal. Měl jsem velmi zkreslenou představu o čase. Pak jsme na východní frontě s Honzou našli malý kapesní kalendář. Mysleli jsme, že válčíme pár měsíců, ale pravdou bylo, že se týdny ve válce daly spočítat na prstech jedné ruky.

Proto doufám, že jsi mi zůstala věrnou a víš, že máš čekat. Já se Ti vrátím, Terezo, určitě se Ti vrátím. Jen tě prosím, modli se za nás, za všechny.

Josef Šípula

Nový Hrozenkov, Rakousko-Uhersko

pátek, 20. září 1918

Milý Josefe,

ani slovy nedokážu popsat, jak moc jsem šťastná. A nemusíš mít vůbec strach, že bych na tebe zapomněla. Ani na vteřinu jsem nepřestala věřit, že jsi v pořádku. Miluji Tě. Celá rodina na tebe myslí. I Kovářovi byli šťastní, že jsi s Janem a není ve válce sám. Doufáme, že se nám brzy vrátíte domů, že válka skončí a budeme mít svatbu. Často se mi o tom teď zdá.

Když se mi o Tobě zdálo poprvé, stáli jsme u studánky. Chytil jsi mě za ruku a řekl jsi, že už mě nikdy nepustíš.

Když se mi o Tobě zdálo podruhé, seděli jsme u potůčku. Podíval ses mi do očí a řekl jsi, že už se na mě nikdy nepřestaneš dívat.

Když se mi o Tobě zdálo potřetí, leželi jsme u řeky. Políbil jsi mě a řekl jsi, že mě budeš navždy milovat.

Otec Ti posílá svůj kompas, abys vždy našel cestu domů. Matka posílá Tobě i Janovi krabici s obvazy a já Ti posílám mou fotku, abychom byli pořád spolu.

Tereza Orságová

Omsk, Rusko

středa, 9. října 1918

Moje milá,

děkuji za dary i za tvou věrnost, ale v srdci mám teď díru. Při další bitvě s Rudou armádou jsme byli obklíčeni. Bylo jich na první pohled více než nás. Zaútočili. Ty bolševické prasata vtrhly do zdravotnického vozu a všechny raněné popravily. Byl tam i Honza. Bolí to. Přišel jsem o nejlepšího kamaráda, bratra.

Pochoval jsem ho však čestně i s jeho zbraní. Stloukl jsem mu kříž a vyryl do něho:

„vojín Jan Kovář, 19. 11. 1892 – 5. 10. 1918“

Řekni to jeho rodičům. Bude to pro ně těžké, ale musí to vědět. Jejich syn se jim už nevrátí. Ach, Terezko moje milá, on už se nevrátí. Budu za něj bojovat! Pomstím jeho smrt! On prostě neměl umřít. Tuhle válku vyhraje, pojedou domů, vezmu si Tě a budeme mít krásné děti s kudrnatými vlasy po mně a modrýma očima po Tobě. A budu jim vyprávět o statečném vojákovi s dobrým srdcem. O vojákovi, který neměl umírat.

Josef Šipula

Nový Hrozenkov, Československo

Úterý, 29. října 1918

Milovaný Josefe,

nevíme, jestli se radovat nebo smutnit. Včera byla vyhlášena Československá republika, už žádné Rakousko-Uhersko. Ale přesto nás smrt Jana velmi zasáhla. Domluvili jsme s panem farářem mši na jeho počest. Sešli se lidé z celé dědiny. Někteří se ani do kostela nevešli. A všichni se modlili za Jana samotného, ale i za Vás všechny, kteří bojujete za naši zem.

Cítím, že válka už brzy skončí a nám se vyplní naše sny o svatbě, dětech a společném stáří. Těším se na Tebe. A těším se na to, až mě skutečně chytíš za ruku a řekneš, že ji nepustíš. Až se mi podíváš hluboce do očí a řekneš, že se na mě nepřestaneš dívat a až mě políbíš a řekneš, že mě navždy budeš milovat.

Prosím Boha a modlím se za to. Nic víc si nemůžu přát. Hlavně ať se mi vrátíš a ať mě máš rád.

Čekám na Tebe, má lásko. A budu čekat, dokud se nedočkám. Posílám ti hlavně sílu. Ať Tě provází Bůh, Josefe.

Tereza Orságová

Jekatěrinburg, Rusko
pondělí, 11. listopadu 1918

Slečno Terezo,

vaši adresu jsme našli na dopisech pro Josefa Šipulu a rozhodli jsme se vás kontaktovat. Je nám velice líto, že Vám právě v tento den, kdy končí Velká válka, musíme sdělit tuto nepříjemnou zprávu. Váš milý, Josef Šipula (svobodník, četař), dne 10. listopadu 1918 zemřel na podlehnutí velkým zraněním, způsobeným výbuchem miny. Tímto bychom Vám chtěli projevit upřímnou soustrast. A zde jsme si dovolili sepsat jeho poslední slova:

„ Tady ležel i Honza. Tady ležím i já. Největší bolest není to zranění ani vědomí, že umírám, ale to, že má ... že má Terezka je doma a čeká na mě. A já nepříjdu, já se k ní nevrátím a neřeknu jí ty krásné věci, co si přála slyšet. Nepohládím ji po tváři. Už nic nezmůžu. Chci, aby věděla, že jsem ji do poslední chvíle miloval, držel v rukou její fotku a duševně byl s ní. Chci, aby si našla manžela, co jí bude milovat, ale nikdy na mě nezapomněla. Ona nezapomene, věřím, že ne. Bude mít krásné děti a zestárne po boku svého milého.

Miluju tě, **Terezo.** “

Tak se s námi rozloučil Josef Šipula.

S pozdravem Rudolf Borský, Josef Grossmann a Jaroslav Pavelka

